

Un informe conclou que els governs supediten les ajudes als interessos econòmics i estratègics. El darrer any, l'Estat espanyol ha reduït un 4,5% les partides

Solidaris

MIQUEL ANGEL MARIA
www.miquelmaria.cat

Política i ajuda humanitària

Si ens demanen de cop en sec què opinam de la politització de l'ajuda humanitària, segurament direm que no ens sembla bé. Aquesta és la pregunta que m'he fet quan he llegit el reportatge contigu, i sí, la meua primera resposta també ha estat crítica. De bones a primeres i en abstracte, trobam que l'ajuda humanitària ha de ser filantròpica, independent, i no condicionada per criteris i fins polítics. Però com que la vida no són abstraccions sinó situacions, quan deixam el terreny dels principis i posam els peus a terra sorgeixen els dubtes, i amb ells les contradiccions. Un exemple: el compromís i l'ajuda que molts de nosaltres hem exigit al Govern espanyol envers el Sàhara Occidental, arran de la crisi del campament de refugiats d'El Aaiun, no és demanar una ajuda humanitària polititzada? No ens sembla bé que la solidaritat amb els pobles que, a més de fam, pa-

Si ens demanen què pensam de la politització de l'ajuda humanitària, ens semblarà bé...

... Ara bé, quan deixam el terreny dels principis, sorgeixen dubtes i contradiccions

teixen opressió, sigui un ingredient més del seu procés d'alliberament? Crec que això no ens ha de fer sentir malament. Significa que, juntament amb el sentit compassiu que ens mou a enviar ajuda humanitària als damnats de la terra, també tenim el sentit de la justícia que ens fa veure la necessitat de tallar d'arrel les causes de la misèria. Més d'un trobarà que això és mesclar ous amb caragols. Però ja ho deia el bisbe Hélder Câmara: "Si don menjar als pobres, em diuen que sóc un sant. Si deman per què passen fam, em diuen comunista".

Els països desenvolupats han fet prevaler els seus interessos a les zones en crisi. Foto: Reuters

L'ajuda humanitària, cada cop més condicionada

BRUSSEL·LES L'ajuda humanitària dels governs està cada vegada més condicionada a interessos polítics. Així ho assegura un informe publicat per l'organització independent DARA, que ha analitzat la resposta de 23 executius donants del món desenvolupat, inclòs l'Estat espanyol, en catorze crisis humanitàries que reberen més del 60% del finançament mundial d'aquest tipus el 2009.

Segons l'Índex de Resposta Humanitària 2010 (HRI), els interessos polítics condicionaren l'ajuda en deu d'aquestes catorze crisis. L'informe, presentat recentment a Brussel·les, revela que un "nombre significatiu" de les organitzacions humanitàries creu que els governs donants no separen l'ajuda humanitària dels objectius polítics, econòmics o militars. L'estudi indica que Dinamarca, Irlanda i Nova Zelanda lideren la llista de l'HRI d'enguany, seguides per Noruega, Suècia i la Comissió Europea. Segons DARA, aquests donants destaquen de la resta perquè "prioritzen les necessitats de les persones en zones de crisi i mantenen l'ajuda independent d'altres objectius". L'Estat espanyol ocupa el lloc número 17 de la llista, per

sota de la mitjana. A més d'impeidir que es proporcioni a la població civil l'assistència i protecció que es mereix, la politització de l'ajuda suposa, segons l'informe, "un risc per a la seguretat de molts treballadors d'organitzacions humanitàries", ja que en molts llocs aquest personal "ja no és percebut com un actor neutral, imparcial i independent".

L'alt comissionat de l'ONU per als Refugiats, Antonio Guterres, adverteix en el pròleg que, "en la darrera dècada, els atacs contra treballadors humanitaris, tant internacionals com locals, s'han multiplicat per tres". Per exemple, als territoris palestins, l'Afganistan, Somàlia i el Sudan, l'agenda política i de seguretat dels governs donants i del país en crisi sovint "dificultaren la tasca de les organitzacions humanitàries de proporcionar assistència a poblacions vulnerables" que consideren "especialment preocupant" la falta de protecció efectiva a civils en crisis humanitàries. La representant especial de l'ONU per a la Violència Sexual en Conflictes, Margot Wallstrom, recorda que "la responsabilitat fonamental de protegir els ciutadans de la violència és de l'Estat, no de

l'ONU o qualsevol força de pau". "Els governs donants han d'imposar condicions més dures als països que no assumeixen aquesta responsabilitat", afegeix.

Ajuda espanyola

Malgrat trobar-se al lloc 17 de l'HRI, Espanya ha realitzat "grans progressos", atès que ha augmentat el suport als organismes multilaterals com Nacions Unides i, en particular, el Fons Central d'Emergències de l'ONU, i s'ha convertit en un dels donants més importants quant al volum de

LES XIFRES

-8%

reducció. El 2009, els 23 governs analitzats aportaren més d'11.000 milions de dòlars en ajuda humanitària, la qual cosa suposa un descens del 8% respecte de l'any anterior, i s'esperen més retallades el 2011. Els països que reberen ajuda van ser Afganistan, la República Centreafricana, Colòmbia, República Democràtica del Congo, Haití, Indonèsia, Palestina, Pakistan, Filipines, Somàlia, Sri Lanka, el Sudan, Iemen i Zimbabue.

l'ajuda. Si es compara l'actuació de l'Estat espanyol amb la d'altres donants del Comitè d'Assistència per al Desenvolupament de l'OCDE, es constata que està "en gran manera per sota de la mitjana" en els cinc pilars o àrees de bones pràctiques analitzats, amb l'excepció de la prevenció, reducció de riscos i recuperació i la resposta a les necessitats, en el qual se situa a la mitjana. El 2009, l'Ajuda Oficial al Desenvolupament espanyola va disminuir en termes absoluts un 4,5% per cent respecte del 2008. Tanmateix, el seu PIB també s'ha reduït a causa de la crisi financera i la seva proporció AOD/PIB ha augmentat del 0,45% el 2008 al 0,46 el 2009.

L'ajuda humanitària representà el 9,3% del seu AOD l'any passat i Espanya va destinar uns 7 euros a ajuda humanitària per cada habitant, el 0,031%. Altres dades que destaca l'informe sobre l'Estat és que se situa per sobre de la mitjana en el grup 3 de l'informe, respecte de l'ajuda a la reconstrucció i a la prevenció, a la promoció i al respecte dels drets humans. En canvi, estam per sota la mitjana pel que fa al finançament d'ONG, que representa menys de l'1% total de l'ajuda. • **Agències**